

הקדמה

וכגון, אם נשא האח המת אשה, ולאחר מכן נשא האח החי את אחותה.

במקרה שכזה, אין איסור אחות אשה חל על איסור אשת אח, אלא הוא "תלוי ועומד", שאם יותר איסור האשת אח, יחול עליה איסור אחות אשה.

וכאשר מת האח, הרי אם יותר איסור האשת אח לצורך היבום, יחול עליה מיד איסור אחות אשה, התלוי ועומד, ולכן היא אסורה להתייבם, ונשאר עליה איסור אשת אח, ולא חל עליה איסור אחות אשה.

וצרתה גם היא פטורה.

וביארנו התוס' מדוע לא מונה המשנה הראשונה במסכת יבמות בכלל העריות, גם את ערות אשת אח הפוטרת צרתה, במקרה שכזה, כי היות ומכח האיסור של אחות האשה התלוי ועומד היא אינה מתייבמת, ואחות אשה הוזכרה במשנה, לכן לא מנה התנא את המקרה הזה במשנה.

וכתב על כך הגרי"ז, שצרתה נפטרת היות היא צרת ערות **אשת אח**. שהרי אין ערות אחות אשה יכול לפטור את צרתה, כי הוא לא חל, אלא רק תלוי ועומד.

וכאן, הרי ערות אשת אח אינה הסיבה למניעת היבום, אלא היא ערות אשת אח **מאותה נפילה**, שאינה מונעת את היבום, ובכל זאת, לדברי הגרי"ז היא פוטרת צרתה!

על היבם באיסור כרת של אשת אח [לדעת תוס' הרא"ש בדף כ ב], אין היותה ערוה של אשת אח פוטר את צרתה מהחליצה ומיהובם.

ב. אשה שהתגרשה מבעלה, בתנאי שלא תנשא לאדם פלוני, והלכה האשה ונשאה לאחיו של אותו פלוני, ומת האח, ומעתה היא נופלת ליבום לפני פלוני, אחי המת.

אם תתייבם לו, יפקעו גירושיה למפרע, ולכן היא אינה יכולה להתייבם. והיא עתה אסורה על היבם באיסור אשת אח שיש בו כרת, שלא הותר ליבום.

ובכל זאת, אין היא פוטרת צרתה כדין צרת ערוה רגילה.

וטעמו של דבר, כי במקום שערות אשת אח אינה מונעת את היבום, אלא מניעת היבום היא מחמת סיבה אחרת, לא נאמר הדין שערוה פוטרת צרתה.

כי זהו הכלל בכל מקום, שאם היותה של היבמה ערוה אינה מונעת את היבום של הערוה עצמה – אין בכוחה של הערוה לפטור צרתה!

אך לעומת זאת, בספר חידושי הגרי"ז, כתב [בהלכות יבום וחליצה], בביאור דעת התוס' בדף לב א, שיש בכח ערות אשת אח מאותה הנפילה לפטור צרה, גם אם הערוה של אשת אח אינו הדבר המונע את היבום.